

Jaarverslag Als en Dan

Ons verhaal over 2018

In 2018 hebben we vele mooie projecten mogen ondersteunen.

Ook liepen eerdere ingezette werkzaamheden door, het gaat hierbij over de continue instandhouding van websites die vanuit onze missie van belang zijn. Onze missie in het kort:

Onze ambitie is het helpen creëren van een menswaardige samenleving waarin ziekte, dood en ouderdom een volwaardige plek, als deel van het menszijn, krijgen. Volwaardig en daarmee een relevant en te bespreken onderwerp. Volwaardig en daarmee een kwaliteitskader biedend voor zorg en welzijn, voor burger en professional.

Het gaat om onderhoud van de websites

www.palliatievezorg.nl

Met onderhoud bedoelen we:

Technisch onderhoud van de website

Inhoudelijk onderhoud: actualiseren van teksten, nieuwe teksten toevoegen. Hiervoor is bijhouden van actualiteit van groot belang, daarmee bedoelen we vakbladen/sites, kranten, nieuws en congressen bezoeken.

De drijvende kracht achter het concrete onderhoud van de websites is Rob Bruntink, penningmeester van de stichting. Met zijn jarenlange ervaring als journalist en expert op het gebied van het levenseinde, is hij de aangewezen persoon voor krachtige en informatieve teksten over alle onderwerpen die onze missie raken.

Verder voerden we de volgende projecten uit:

- Levenslang?

In januari 2018 verscheen de gesprekshulp Levenslang? De gesprekshulp helpt nabestaanden na een zelfdoding te praten over die ene gebeurtenis die hun leven omverwierp. Hoe kijken ze erop terug? Hoe leren ze ermee om te gaan?

Levenslang? nodigt uit daarover met elkaar te spreken, aan de hand van 43 Citaatkaartjes, 5 Aanvulkaartjes en 5 Emotiekaartjes. Het gesprek kan plaatsvinden in duo's of in kleine groepen, al dan niet met een professionele gespreksleider/hulpverlener. Levenslang? is bedacht, ontwikkeld en uitgevoerd door Bureau MORBidee. Stichting Als & Dan financierde de productiekosten van de eerste 350 gesprekshulpen.

- Levenseindegesprekken

In maart 2018 is het boekje Levenseindegesprekken verschenen. Het boekje is een uitgave van Bureau MORBidee en is speciaal voor zorgverleners geschreven.

Auteurs Mariska Overman en Rob Bruntink behandelen in het boekje onder meer de vraag met wie de zorgprofessionals over het levenseinde in gesprek kunnen gaan, waarover die gesprekken kunnen gaan en hoe ze deze gesprekken kunnen beginnen. Ze reiken daarvoor 14 verschillende en stevast praktische tools aan. Stichting Als & Dan financierde de kosten voor de opmaak en het drukwerk van de eerste druk.

- Palliatievezorg.nl

De website www.palliatievezorg.nl is het vlaggenschip van de voorloper van de Stichting Als & Dan (de Stichting Voorlichting Palliatieve Zorg). Na 21 jaar (!) was het tijd voor vernieuwing. Sinds september 2018 heeft de website een nieuw jasje.

Behalve een nieuw jasje heeft de website ook meer inhoud gekregen. In vergelijking met de eerdere editie is er nu meer aandacht voor zorgplanning, uitvaartzorg en inloophuizen. Eerder werden deze onderwerpen, die sterke raakvlakken hebben met palliatieve zorg, niet beschreven. Stichting Als & Dan financierde de lay-out, het website-ontwerp en een deel van de contentproductie.

De Noorderlichtprijs ging dit jaar naar De muzikale ontmoeting. Eén van haar activiteiten is de muzikale nachtzoen: een avondritueel voor mensen in de laatste fase (hospice) en voor mensen met dementie. Muziktherapeut Ilse Tummers nam in 2015 het initiatief voor De Muzikale Ontmoeting. Ze heeft sindsdien een aantal mensen om zich heen verzameld die haar bij de uitvoering van het ritueel begeleiden. Tijdens het ritueel creëren zij een veilige, geborgen sfeer, door avond- en wiegenliedjes te zingen. Dit wordt begeleid door bij voorbeeld harp en gitaar. Meezingen kan ook onderdeel van het ritueel zijn.

Ons bestuur dit jaar

Ons bestuur bestond dit jaar evenals vorige jaren uit:

Rien Janssens, voorzitter

Rien Janssens is ethicus en theoloog, verbonden aan de VU in Amsterdam. Hij heeft wetenschappelijke publicaties op zijn naam staan over onder meer palliatieve sedatie en donatie. Hij is een expert op het gebied van levenseinde-ethiek.

Anja Krabben, secretaris

Anja Krabben is historicus/journalist en hoofdredacteur van vakblad De Begraafplaats. Zij was initiatiefnemer van het eerste publiekstijdschrift over de dood (Doodgewoon) en mede-eigenaar van uitgeverij ThemaTijdschriften.

Rob Bruntink, penningmeester

Rob Bruntink is journalist met specialisatie palliatieve zorg. Hij is hoofdredacteur van vakblad Pallium (voor professionals) en het tijdschrift Pal voor U (voor zieken en naasten). Daarnaast schrijft hij o.a. voor Vakblad Uitvaart, ziekenhuis AMC en diverse ouderenbonden.

Waardecreatie

Waardecreatie is een moderne term die ons helpt uitdrukken wat de positieve impact van onze acties zijn op de samenleving. Wij geloven dat kennis en inzicht over ernstige ziekte, ouderdom en sterven mensen met elkaar verbindt. En verbinding is van onschatbare waarde, zeker in de huidige roerige tijden.

Vanuit de zes kernpunten van waardecreatie ziet onze impact er als volgt uit:

Financieel

Op de jaarrekening is zichtbaar wat de inkomsten en uitgaven waren. We financierden een paar mooie projecten en wederom ontving een mooi initiatief de Noorderlichtprijs.

Geproduceerd

De website www.palliatievezorg.nl is een blijvend het speerpunt. In de huidige online samenleving vinden we het in stand houden van deze belangrijke informatiebron van groot belang. Daarom is de site dit jaar in een nieuw jasje gestoken, een flinke klus, maar met mooi resultaat. Daarnaast is de Noorderlichtprijs uitgereikt aan stichting De muzikale ontmoeting. Ook werd een spel ontwikkeld: Levenslang? en een boek gefinancierd: Levenseindegesprekken.

Intellectueel

De kennis die we verspreiden via de website en het boek Levenseindegesprekken draagt bij aan democratisering van kennis en hopelijk betere gesprekken in de zorg tussen patiënten en hulpverleners, omdat patiënten beter beslagen ten ijs komen.

Sociaal

Wij geloven dat bespreekbaar maken van lijden en sterven mensen verbindt, onderling en in zorgrelaties. Een spel als Levenslang? draagt daar ook aan bij.

Menselijk

Onze bijdrage is in alle opzichten gericht op mensen: al die individuele personen die om allerlei persoonlijke redenen behoefte hebben aan informatie. Kennis is macht, zegt men weleens. Wij geloven dat kennis in ieder geval helpt om elkaar met meer inzicht te ontmoeten in het gesprek, offline en online.

Natuurlijk

Wij gebruiken alleen het internet en daarmee stroom en rekenkracht. Ook onze overleggen vinden online plaats. Onze stichting maakt geen gebruik van een auto, als er wel offline ontmoetingen zijn, is dit met de trein, zodat onze impact op het milieu beperkt blijft.

We hopen komend jaar weer mooie projecten te kunnen starten.
Met hartelijke groet van het bestuur,
Rien, Anja en Rob